

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט רועי גרוסברגר

תובע גולן שלומי

נגד

נתבע שני סמואל בנדיקט טופר השלישי

פסק דין

1 לפני תביעה לפיצויים לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: **חוק איסור לשון הרע** או
2 **החוק**), בעקבות התבטאות ברשת החברתית "פייסבוק".

3

4

5

רקע עובדתי

6 1. העובדות שעומדות ביסוד התביעה אינן שנויות במחלוקת בין הצדדים. נתאר אותן בקצרה כפי
7 שהן עולות מכתב התביעה וכתב ההגנה, על נספחיהם.

8

9 ביום 24.11.2024, כשנה לאחר טבח השבעה באוקטובר ובעיצומה של מלחמת "חרבות ברזל",

10 במסגרת קבוצת פייסבוק בשם "ממים של פוליטיקה" שבה חברים כ-28,000 איש, העלה הנתבע

11 "מם" (meme) שנראה כך:

12

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

בתגובה לכך העלה צד שלישי את המ"ם הבא:

בעקבות חילופי המ"מים שהובאו לעיל התפתח שיח בקבוצה, שהתדרדר חיש מהר לחילופי מהלומות מילוליות שנכתבו כתגובות. וכך נאמר (ההדגשות להלן הוספו – ר.ג.):

הנתבע: תגיד, איך לא מביך אותך לעבוד עבור פושע שמקריב חיי כל כך הרבה ישראלים רק בשביל להתחמק מהכלא?

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

צד שלישי: אתה זה שצריך להיות מובך אם אתה מעדיף נוחבות.
הנתבע: זה האנשים שלך שקרו לחמאס נכס. לא שלי.
התובע: מי קרא לחמאס נכס ובאיזה הקשר?
הנתבע: סמוטריץ. מוזמן לחפש בגוגל.
התובע: באיזה הקשר הוא אמר את זה?
הנתבע: אתה בוחן אותי? לך תחפש בגוגל. אין שום הקשר שמצדיק לקרוא לחמאס נכס, ובוודאי שבוודאי שאז עוד להגיד למי שאכפת לו מהחטופים שהוא בעד נוחבות.
התובע: אם היית טורח לבדוק אז היית רואה שההקשר שזה נאמר בו כן היה לגיטימי ולא כפי שמייחסים לו שהחמאס נכס כי הוא מחליש את הרשות הפלסטינית.
הנתבע: אז גם אתה חמאסניק תומך נוחבות בדיוק כמוהו.
התובע: טוב מה כבר אפשר לצפות מאדם בעל 4 שמות עם הסימט 3.
הנתבע: וואי וואי, איך הראית לי מה זה! עכשיו שצחקת על השם שלי זה ממש הופך את זה שאתה תומך חמאס לסבבה!
התובע: השם שלך מעיד רק עליך שאתה חי בסרט.
הנתבע: עדיף לחיות בסרט ולא להיות חמאסניק תומך טרור כמוך.
התובע: עדיף גם לא להוציא דיבה ולשון הרע על אנשים ולשלם להם 70000 ש"ח ללא הוכחת נזק אבל איי קיו עם ארבע שמות לא יבין.
הנתבע: אתה חושב שאתה מפחיד מישהו? יאללה יאללה. אתה מצדיק אמירה שחמאס זה נכס. אין כאן שום הוצאת דיבה.
התובע: אולי באמת אתקשר לעורך דין שלי יותר מאוחר סתם בשביל הספורט ואראה אם שווה לי לפתוח הליכים. כסף על הרצפה זה תמיד כיף.
הנתבע: מוזמן. לא הרודיאו הראשון שלי.
התובע: אתה לא נראה כמו מישהו שיעשה רודיאו ויצא מזה חי.
הנתבע: נכון, ועדיין להבדיל ממך אני לא תומך בחמאס.

כאן המקום לציין כי משפטים מסוימים מתוך הקטע המובא לעיל הושמטו על ידי התובע מכתב התביעה ומצילומי המסך שצירף לכתב התביעה, וצורפו על ידי הנתבע לכתב הגנתו. אל עובדה זו אשוב ואתייחס בהמשך הדברים.

עיקר טענות הצדדים

2. לטענת התובע, הכינויים שבהם כונה על ידי הנתבע הלבנו את פניו, פגעו בשמו הטוב ונאמרו כלפיו מתוך מטרה לבזו לו, להשפילו ולהפכו למושא לשנאה וללעג בפני חברי קבוצת הפייסבוק. עוד נטען כי לנתבע לא עומדות ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע. התובע עתר אפוא לסעד של פרסום תיקון והבהרה וקבלת פיצוי, והעמיד את תביעתו על סך של 75,000 ₪.

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

3. הנתבע, מנגד, טוען כי מדובר במעשה של מה בכך שהתובע הוציא מכל פרופורציה, כי מדובר באמירה שאינה יוצאת מגדר הרגיל בגדרו של דיון פוליטי, ואף אדם לא היה מתייחס אליה כלשונה. עוד נטען כי קבוצת הפייסבוק המדוברת היא קבוצה קטנה לעומת קבוצות אחרות; כי אין מדובר בפוסט פומבי, אלא בדיון בתגובות שמעטים הם הרואים אותו; כי מדובר בהודעה שנמסרה בהקשר פוליטי, במסגרת קבוצה שבה המשתתפים מודעים לכך שהדיון בקבוצה "מגיע פעמים רבות לכדי התלהמויות, קללות וכיוצא בזה"; וכי מדובר בהבעת דעה על התנהגות התובע.

8 בנוסף לאמור, הנתבע הפנה לדברים שכתב התובע בקבוצה, שבהם ציין האחרון כי התביעה היא "בשביל הספורט" וכי מדובר ב"כסף על הרצפה". כן מפנה הנתבע לעובדה שהתובע בחר להציג בכתב התביעה עובדות חלקיות בלבד מתוך מטרה ליצור מצג שווא. לבסוף הנתבע הפנה להתבטאויות נוספות של התובע, שמעידות לדבריו על תרבות הדיון של האחרון.

השתלשלות ההליך

4. דיון ראשון בהליך התקיים ביום 30.4.2025, ובמהלכו נעשה ניסיון להביא את הצדדים להסכמות ולסיים את ההליך בפשרה. מספר ימים לאחר הדיון, הנתבע הגיש הודעה לתיק בית המשפט, שבה הביע את אי-הסכמתו למתן פסק דין בדרך של פשרה. זאת, לשיטתו, משום שאם בית המשפט יקבל את התביעה, אזי פסק הדין יוכל לשמש בסיס לתביעות שתוגשנה נגד התובע, בשל התבטאויות שונות של האחרון. בתגובה לכך, התובע הגיש הודעה שבה ביקש לקבל את התביעה במלואה.

5. להשלמת התמונה הדיונית, אציין כי במהלך הדיון שהתקיים, הוסכם כי אין צורך לקיים בתיק זה הליך של הוכחות וסיכומים, וכי לכשתוגש עמדת הנתבע לגבי הצעת הפשרה, ניתן יהיה לתת פסק דין. ברם, בדיעבד התברר כי הסכמה זו לא מצאה ביטוי כנדרש בפרוטוקול הדיון. לפיכך, על מנת להבטיח שזכויותיו הדיוניות של הנתבע – שאינו מיוצג – לא תקופחנה, ומתוך רצון לעשות ניסיון נוסף להביא לסיום ההליך בהסכמה ובדרכי שלום, הוריתי על קיום דיון המשך. דיון זה התקיים ביום 9.7.2025 באמצעות היוועדות חזותית, ובמהלכו הובהרה לנתבע משמעות הוויתור על שלב ההוכחות והסיכומים. כמו כן, נעשה ניסיון נוסף לקדם אפשרות של פשרה שתביא לסיום ההליך בהסכמה. דא עקא, שגם ניסיון זה לא נשא פרי.

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 25-01-77322 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

אפנה אפוא לדון ולהכריע בטענות הצדדים. משעה שהתביעה הוגשה בסדר דין מהיר, ובהתאם למצוות מחוקק המשנה בתקנה 82(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, פסק הדין יהיה מנומק באופן תמציתי.

דין והכרעה

6. דיני לשון הרע הם בבחינת שדה חרוש שהפסיקה העמידה בו תלמים והלכות לאורך עשרות בשנים. "תרשים הזרימה" המותווה בהוראותיו של חוק איסור לשון הרע גם הוא גלוי וידוע, כך שאין צורך לשוב ולהידרש ליסודותיו מבראשית (ראו, לדוגמה, ע"א 8345/08 בן נתן נ' בכרי, פ"ד סה(1) 567, פסקה 3 לפסק דינו של השופט י' עמית (27.7.2011); ע"א 3322/16 איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל, פסקה 17 (30.4.2017)). נזכיר אפוא בקצרה כי בבואנו לדון בתביעה לפי חוק איסור לשון הרע, עלינו לבחון תחילה אם הביטוי שפורסם מהווה "לשון הרע" כהגדרתה בסעיף 1 לחוק. לאחר מכן יש לבחון אם מדובר בפרסום הנהנה מחסינות (סעיף 13 לחוק); אם עומדת למפרסם הגנת אמת הפרסום (סעיף 14 לחוק); או אם עומדת לו אחת מהגנות תום הלב (סעיף 15 לחוק). לבסוף, ככל שמדובר בפרסום שמהווה "לשון הרע" שאינו חוסה תחת סעיפים 13-15 לחוק, יש לפנות לסעיף 4 לחוק ולבחון אם מדובר בלשון הרע המופנית נגד "חבר בני אדם" או "ציבור כלשהו" שאינם תאגיד.

בראי התשתית העובדתית וטענות הצדדים, הדיון במקרה שלפנינו מתמקד בשאלה אם מדובר בפרסום המהווה "לשון הרע", וכן בשאלה אם עומדת לנתבע איזו מן ההגנות בקבועות בחוק. נפנה אפוא לבחינת השלבים הרלוונטיים ויישומם על נסיבות המקרה שלפנינו. אקדים ואומר כי לטעמי, המקרה שלפנינו אינו מורכב לניתוח וליישום.

היותו של הפרסום בגדר "לשון הרע"

7. השאלה הראשונה שעלינו לשאול היא אם הפרסום המדובר עולה כדי "לשון הרע", אם לאו. כפי שפתחתי ואמרתי, לדידי התשובה לשאלה זו פשוטה.

איני רואה צורך לצאת למסע פרשני סבוך ופתלתל בניסיון להתחקות אחר פשר הביטוי "חמאסניק" או פשר הצירופים "תומך חמאס" ו"תומך נוחבות". לדאבון הלב, בימינו אנו, צירוף זה כפשוטו כמוהו כניסיון לייחס לאדם תמיכה ברוע המוחלט: ברוצחים צמאי דם, אנשים שפלים ואכזריים, שורפי משפחות, כורתי ראשים, שרצחו וטבחו באכזריות בלתי נתפשת למעלה מאלף איש – טף וזקן, איש ואישה – ביום אחד, וחטפו מאות למנהרות הטרור.

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 25-01-77322 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

1 על השאלה אם ייחוס תמיכה ברוצחים מתועבים אלה מהווה ביטוי פוגעני, מבזה ומשפיל
2 העולה כדי לשון הרע – התשובה ברורה ומדהדת.
3
4 8. כידוע, אין זו הפעם הראשונה שבה בית המשפט נדרש לבחון ביטויים מעולם הדימויים מסוגו
5 של הביטוי שלפנינו. באחת מהפרשיות המפורסמות בתחום דיני לשון הרע, בית המשפט נדרש
6 לשאלה אם הטחת הכינוי "נאצי" כלפי אדם מהווה לשון הרע (רע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר**
7 (12.11.2006)). אביא מתוך דבריה החשובים של השופטת א' פרוקצ'יה שנאמרו באותה פרשה:

8
9 "בתי המשפט ראו, אפוא, לא אחת, בהשוואת אדם לנאצי, או
10 בייחוס תכונות נאציות לאישיותו, משום לשון הרע [...] דימויו
11 של יהודי בישראל לנאצי וקשירתו לנוראה שבתופעות האנוש של
12 העולם המודרני, הוא כינוי, שלמצער, הינו מבזה ומשפיל. אין לו
13 מקום בהתייחסות אדם אל אדם, ובהתייחסות יהודי אל יהודי.
14 במדינה יהודית ודמוקרטית שקמה על הריסות יהדות אירופה
15 שנכחדה בידי המשטר הנאצי, חורג ביטוי זה מכל תיאור בקורתי
16 אף של הנלוזים שבמעשים ושל הקשות שבאידיאולוגיות
17 הפוליטיות והפעולות הננקטות להגשמתן במציאות החברתית
18 בישראל. הוא שייך לעולם אחר, לעידן אחר, ולהקשר דברים שאין
19 כל דמיון בינו לבין מציאות החיים המתרחשת כיום, על מלוא
20 מורכבותה.
21

22 הכינוי 'נאצי' שבו כינה המשיב את המבקש הוא, איפוא, בוטה
23 ופוגעני עד מאד, ויש בו כדי לבזותו ולהשפילו. הוא נתפס כך לא
24 רק בעיני הנפגע בלבד, אלא גם במושגי האדם הסביר, המשקף את
25 התייחסות הציבור למטען שביטוי זה נושא עימו" (שם, פסקה 10
26 לפסק דינה).
27

28
29 כן ראוי להביא מדבריה של השופטת ע' ארבל באותה פרשה:

30
31 "עבור יהודי באשר הוא יהודי מבטא המונח 'נאצי' את התגלמות
32 העוול והרשע, את ניסיון הכליה הקשה ביותר עמו התמודד העם
33 היהודי, את הצורך הקשה מכולם. ככל שנכביר מילים לא יעלה
34 בידנו למצות את הזוועה שיש במונח זה.
35

36 [...] המשמעויות הקשות המקופלות בכינוי 'נאצי' כשהוא מוטח
37 באדם, לא מותירות ספק לכך שמדובר בביטוי העלול לבזות את
38 נושאו, להשפילו ולהשניאו על הבריות. מדובר בדברי בלע,
39 באמירות פוגעניות ומבזות שהושמעו בפני כל" (שם, פסקאות 2,
40 6).
41

42
43 בהקשר קרוב, הפסיקה קבעה כי הכינוי "יודנראט" מהווה גם הוא לשון הרע (רע"א 2985/08
44 **פלאוט נ' גורדון** (13.7.2011) (להלן: עניין **פלאוט**)). כשלעצמי, לצורך יישום דיני לשון הרע, לא

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

מצאתי טעם של ממש שבגינו יש להבחין בין הביטויים שהוזכרו לעיל ("נאצי", "יודנראט") לבין הביטויים הפוגעניים שהטיח הנתבע בתובע במקרה שלפנינו ("חמאסניק", "תומך נוחבות" וכו'). המונחים אמנם אינם זהים וההקשר ההיסטורי שונה, אך הפגיעה הטמונה בביטויים היא רבה, רבה עד מאד, והמסקנה כי מדובר בביטויים העולים כדי לשון הרע, זועקת מאליה.

9. משעה שהזכרנו את ההקשר ההיסטורי, נוסף מילים מספר בנושא. לעתים, בבואנו לבחון אם ביטוי מסוים עולה כדי לשון הרע, ובבואנו להתחקות אחר משמעות הביטוי ומידת הפגיעה הנלווית לו, עלינו לתת את הדעת גם על היבטים של זמן ותרבות ועל ההקשר ההיסטורי הרלוונטי. עמד על הדברים השופט הנדל בעניין **פלאוט**, בצינו כי "המבחן לאיתור אמרה העונה על הגדרת 'לשון הרע' הינו גם תרבותי-היסטורי". באותו מקרה, השופט הנדל הבהיר כי "במדינת ישראל, בהיותה מדינה יהודית ודמוקרטית, יש משמעות מיוחדת לאמרה העורכת קישור בין מעשה בן ימינו לבין השואה". נשוב ונזכיר כי הביטוי הפוגעני שעמד לדיון בפרשת **פלאוט** היה "יודנראט".

על רקע דברים אלו, ובראי ההקשר ההיסטורי-תרבותי של הדברים, המסקנה כי הביטוי הפוגעני שהטיח הנתבע בתובע במקרה שלפנינו מהווה "לשון הרע" – אך **מתחזקת**. מבלי לקבוע מסמרות לגבי כינוי ספציפי כזה או אחר, הדעת נותנת כי עוצמת הפגיעה של ביטוי הכולל התייחסות לעבר הרחוק לא תהיה בהכרח זהה לפגיעה הטמונה בביטוי שמתייחס לאירועים מן העת האחרונה, שביחס אליהם עוצמת הכאב עודנה מורגשת והטראומה עודנה חיה ובוועטת. לשם הדוגמה, בראי דיני לשון הרע, דינו של הכינוי "עמלק" או "המן" לא יהא בהכרח זהה לדינו של הכינוי "נאצי" או "היטלר", הגם שבשני המקרים מדובר בהתייחסות לגורמים שביקשו להשמיד, להרוג ולאבד את העם היהודי.

בנסיבות המקרה שלפנינו, ההקשר ההיסטורי-תרבותי אינו צופה פני עבר עשרות, מאות ואלפי שנים. ההקשר היסטורי של הביטוי "חמאסניק" "תומך נוחבות" הוא **עכשווי**. הוא נכתב על ידי הנתבע כשנה לאחר טבח השבעה באוקטובר, בעיצומה של מלחמת "חרבות ברזל", בשעה שנפשו של העם עודנה פצועה, שותתת דם, וקצות העצבים של העם כולו חשופים ומדממים; בימים שבהם השכל עודנו ממאן לתפוש והלב מתקשה לשאת את מעשי הזוועה שביצעו אותם "חמאסניקים" ו"נוחבות" בטבח השבעה באוקטובר. הביטוי שהפנה הנתבע כלפי התובע הוא אפוא ביטוי פוגעני במיוחד, שנועד, כך נראה, לכוון לבטן הרכה ביותר של הציבור בישראל באחת משעותיו הקשות ביותר. באספקלריה זו, בהתחשב בעיתוי שבו נאמרו הדברים, הפגיעה הטמונה בפרסום אך מתחזקת ואופיו של הביטוי כ"לשון הרע" הופך מובהק עוד יותר.

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 25-01-77322 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

10. הנתבע טוען כי איש לא היה מפרש את הביטוי בצורה מילולית. טענה זו אינה כשלעצמה נטולת טעם. הפסיקה אכן הבהירה כי כלל הפרשנות שיש להחיל בעת בחינת תוכנו של פרסום הוא על פי מבחן אובייקטיבי תוך התחשבות במכלול הנסיבות הקשורות בפרסום (ראו בהרחבה אצל אורי שנהר **דיני לשון הרע** 197-191 וההפניות שם (מהדורה שנייה, 2024) (להלן: **שנהר**)). עם זאת, חשוב לחדד ולהדגיש כי השאלה אם מי שנחשף לפרסום היה מאמין לאמיתות הביטוי ומפרשו ככתבו וכלשונו – אינה חזות הכל, ויש להישמר מפני יצירת זהות מוחלטת בין כלל הפרשנות האובייקטיבית, לבין השאלה אם יש בפרסום כדי "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבזו או ללעג מצדם", כלשון סעיף 1(1) לחוק.
- כאשר ראובן מטיח בשמעון את הכינוי "נאצי" או "יודנראט", מסתמא הקהל שנחשף לפרסום לא בהכרח ייחס לשמעון השתייכות לזרם הנאציזם, ולא יראה בו כמי שמשתייך פעולה עם משטר נאצי שמבקש להשמיד את העם היהודי. אף על פי כן, בשורה ארוכה של מקרים, הפסיקה שבה והכירה בכך שכינויים מעין אלו עולים כדי לשון הרע ומצדיקים פסיקת פיצוי (ראו פסק דינו של השופט ג' הס בת.א. (שלום הרצ' 9942-10-17 **שדה נ' דוד** (6.11.2019), והסקירה המובאת בפסקאות 85-89 לגבי תביעות לשון הרע שהתקבלו בערכאות הדיוניות בגין פרסומים שכללו כינויים כגון "אייכמן", "רוצח", "נאצי", "גבלס", "היטלר" (להלן: **עניין שדה**); כן ראו פסק דינו של השופט ר' גולדשטיין בת.א. (שלום ת"א 34006-07-20 **פז נ' לוטן** (29.12.2024); ומן העת האחרונה ראו פסק דינה של השופטת ר' פינצ'וק-אלט בת.א. (שלום ת"א 13031-08-20 **אברהמי נ' לוי** (3.6.2025) (להלן: **עניין אברהמי**)).
11. מזווית נוספת: ניתן להשקיף על הפסיקה שהוזכרה לעיל, שהכירה בכך שכינויים פוגעניים שקשורים במשטר הנאצי עשויים לעלות כדי לשון הרע, כמקרה פרטי של החלת כלל הפרשנות האובייקטיבית ביחס לפרסומים שכוללים **קללות וגידופים**, בהתאמות הנדרשות. הגם שאין חולק כי הטחת קללות לא בהכרח מגבשת עוולה של פרסום לשון הרע, פסיקה ענפה קבעה כי בהתקיים הנסיבות המתאימות, קללות וגידופים יכול שיהוו לשון הרע. זאת, הגם שהאדם מן היישוב לא בהכרח צפוי לייחס בפועל לאדם שכלפיו הופנה הפרסום את המאפיינים או התכונות של הקללה הספציפית (ואותיר לדמיונו של הקורא מילות קללה עסיסיות שנפוצות במחוזותינו, שאין חולק כי עלולות להשפיל ולבזות אדם ועשויות לעלות כדי לשון הרע, מבלי שהן מתיימרות לתאר מצב עובדתי אמיתי; לדיון בנושא של קללות וגידופים ראו אצל **שנהר**, עמ' 242-244 וההפניות שם). יתרה מכך, כפי שהבהירה השופטת ארבל, לעתים דווקא ההיבט הגידופי של הפרסום (להבדיל מהבעת דעה) הוא שיטה את הכף לעבר המסקנה כי הפרסום מהווה לשון הרע, וזאת "משעה שמדובר בגידופים גרידא שאין בהם כדי לקדם את חופש הביטוי ואת התכליות שהוא בא לקדם" (רע"א 2572/04 **פריג' נ' "כל הזמן"**, פסקה 26 (16.6.2008)). השופט

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

1 ריבלין, שנתר בדעת מיעוט בעניין **בן גביר**, אף הוא ראה לנכון להבהיר כי "לא אמרתי – ואינני
2 אומר – כי גידופים, קללות והתרסות אינם עשויים לבוא בגדר לשון הרע" (שם, פסקה 26 לפסק
3 דינו). אכן, כל פרסום ומאפייניו, כל תביעה ונסיבותיה.
4
5 12. הנה כי כן, לצורך היותו של פרסום בגדר "לשון הרע", ביטוי משפיל לא חייב להיות משכנע
6 באמיתותו העובדתית במובנו המילולי של הביטוי, וביזויו של אדם יכול שיתקיים על דרך של
7 הטחת כינויי גנאי שאינם מתיימרים לשקף מציאות עובדתית לאשורה. מובן אפוא, כי טענת
8 הנתבע שלפיה מי שנחשף לפרסום לא יסבור באמת ובתמים שהתובע הוא "חמאסניק", "תומך
9 נוחבות" או "תומך טרור" פשוטו כמשמעו, אין בה כשלעצמה כדי לטול את העוקץ מהאלמנט
10 הדיבתי שבפרסום.
11

האם מדובר בפרסום שנהנה מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע?

12
13
14 13. מכאן נפנה לשלב הבא בתרשים הזרימה שרלוונטי לתביעה שלפנינו – שלב ההגנות.
15
16 האם עומדת לנתבע אחת מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע? התשובה לשאלה זו כפי
17 שעולה מחומר הראיות – שלילית. ראשית, באשר להגנת אמת בפרסום, הרי שהנתבע עצמו
18 הבהיר כי לא באמת התכוון לייחס לתובע תמיכה בחמאס ובמחבלי הנוחבה, ולשיטתו מדובר
19 באמירה ש"אף אדם סביר לא היה מאמין שאני טוען טענת אמת [...]". מובן אפוא כי הגנת
20 אמת הפרסום המעוגנת בסעיף 14 לחוק אינה רלוונטית למקרה דנן, ולא בכדי הנתבע אף לא
21 טען לתחולתה.
22

23 14. הוא הדין לגבי הגנת תום הלב המעוגנת בסעיף 15 לחוק. הנתבע ביקש לטעון כי דבריו הם בגדר
24 הבעת דעה על התנהגותו של התובע, החוסה תחת סעיף 15(4) לחוק. דא עקא, כפי שהסביר
25 הנתבע עצמו בכתב הגנתו, "לאחר ההתגרות מצד התובע, ולאחר שהוא הגן על אמירה בזויה
26 שכזו, אכן קראתי לו 'חמאסניק', אם כי בפירוש שום קורא סביר לא היה חושב שאני מתכוון
27 לזה במשמעות של 'חבר בארגון הטרור חמאס', אלא כאמצעי רטורי של קללה שמעידה על
28 להט הרגע והכעס שלי כלפי ההגנה שלו על האמירה המזעזעת הזו של סמוטריץ'". הנה כי כן,
29 הנתבע עצמו מאשר כי אמירתו נאמרה כאמצעי רטורי, במכוון, בלהט הרגע ומתוך כעס. משאלו
30 הם פני הדברים, ברי כי קיים קושי אינהרנטי לייחס לנתבע תום לב, שהרי ככלל, "כוונת זדון
31 ותום לב אינם דרים בכפיפה אחת" (דברי השופט י' עמית בע"א 7426/14 פלונית נ' דניאל,
32 פסקה 70 (14.3.2016); דנ"א 2121/12 פלוני נ' דיין-אורבך, פ"ד סז(1) 667, פסקה 5 לפסק דינו

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

- 1 (18.9.2014); כן ראו אצל **שנהר**, המציין כי ככלל, מניע פסול, כמו גם העדר אמונה כנה
- 2 באמיתות הדעה, מלמדים על חוסר תום לב (שם, עמ' 627-628)).
- 3
- 4 15. טענה נוספת בפי הנתבע מתייחסת לטיב הפורום שבו פורסמו דבריו ולעובדה שמדובר בביטוי
- 5 פוליטי, ובמילותיו: "האירוע התרחש במסגרת דיון פוליטי בתוך קבוצה בפייסבוק [...]
- 6 שעוסקת בצורה הומוריסטית באירועים פוליטיים, שרוח הדברים בה פעמים רבות מתלהט
- 7 לכדי קללות וכינויי גנאי. [...] ההודעה המדוברת נמסרה בהקשר לדיון פוליטי בתוך קבוצה
- 8 סגורה, כאשר כל המשתתפים מכירים את אופיו של דיון מסוג זה אשר מגיע פעמים רבות לכדי
- 9 התלהמויות, קללות וכיוצא בזה".
- 10
- 11 על חשיבותו של חופש הביטוי הפוליטי אין איש חולק. מבין חירויות הביטוי השונות על סוגיהן
- 12 ומאפייניהן, דומה כי חופש הביטוי הפוליטי 'עולה על כולנה', בהיותו מצוי "בגרעין הזכות
- 13 לחופש הביטוי" (ראו, מבין רבים, בג"ץ 5239/11 **אבנרי נ' הכנסת**, פסקאות 5, 40 לפסק דינו
- 14 של השופט י' דנציגר (15.4.2015)). זאת ועוד. הפלטפורמה והזירה שבה נאמרים הדברים אף
- 15 היא בעלת חשיבות. אכן, "יש מאמר בעיתון ויש ספרות יפה, יש תיאור אירועים ויש נאום, יש
- 16 פרסומת מסחרית ויש ביקורת השלטון [...]" (דברי השופט מ' חשין בבג"ץ 4804/94 **חברת**
- 17 **סטיישן פילם בע"מ נ' המועצה לביקורת סרטים**, פ"ד נ(5) 661, 689 (1997), שאוזכרו גם
- 18 בהקשר של דיני לשון הרע כמובא בע"א 751/10 **פלוני נ' דיין-אורבך**, פ"ד סה(3) 369, פסקה 8
- 19 לפסק דינו של השופט י' עמית (8.2.2012)). מובן אפוא כי היותו של פרסום בעל הקשר פוליטי,
- 20 והשמעתו במסגרת קבוצת פייסבוק שבה אנשים מביעים דעתם על נושאים פוליטיים, משליך
- 21 על עוצמת ההגנה שתוענק לו ומרחיבה.
- 22
- 23 16. בד בבד, העובדה שביטוי כלשהו נאמר בהקשר ציבורי-פוליטי, אינה מקנה למפרסם **חסינות**
- 24 מפני תביעת לשון הרע. גם אם אהיה נכון להניח כי בקבוצת הפייסבוק המדוברת במקרה דנן,
- 25 קיומו של שיח בוטה ועוקצני אינו מחזה נדיר, ברי כי אין בכך כדי להקנות לחברי הקבוצה
- 26 רישיון להשפיל ולבזות חבר קבוצה אחר. אף אין לקבל את הטענה כי עצם ההשתתפות בשיח
- 27 הפוליטי בקבוצה מהווה מעין הסכמה מכללא של כל משתתף לספוג נאצות וכינויים מעליבים
- 28 ומשפילים (השוו, לדוגמה, להגנה המוחלטת שהמחוקק ראה להקנות לפרסומים שנעשים תוך
- 29 כדי הליך שיפוטי (סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע; עוד לעניין זה ראו רע"א 1104/07 **חיר נ'**
- 30 **גיל**, פ"ד סג(2) 511 (19.8.2009)). אין לקבל אפוא את הטענה כי עצם העובדה שמדובר בביטוי
- 31 שנאמר בהקשר פוליטי במסגרת קבוצת פייסבוק מן הסוג המדובר, מאפשרת לכל חבר קבוצה
- 32 להשתלח ולהטיח בחברו כינויים כגון "חמאסניק", "נאציי", "רוצח", "אנס" וכיוצא באלה.
- 33 מסקנה אחרת פירושה יצירת חסינות מפני תביעות לשון הרע, אך בשל העובדה שהדברים

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 25-01-77322 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

1 נאמרו בהקשר של ויכוח פוליטי. חסינות שכזו אינה מוכרת בדין, והיא משקפת תוצאה שקשה
2 להלום, לא רק בהיבט של דין מצוי, כי אם גם בהיבט של דין רצוי.
3
4 17. ודוק: המסקנה כי הפרסום המדובר מהווה "לשון הרע" שאינה חוסה תחת איזו מן ההגנות
5 המעוגנות בחוק, אינה מאיינת את משקלה של העובדה שמדובר בביטוי שקיבל פרסום במסגרת
6 שיח פוליטי. כפי שהוסבר בפסיקה, "האיזון החוקתי בין הזכות לשם הטוב ולפרטיות, לבין
7 הזכות לחופש ביטוי, המקרינה על גבולות האיסור על לשון הרע, משתרע לא רק על מישור
8 האחריות, אלא גם על הבחירה בין הסעדים שיש להעניק במקרה נתון, ועל שיעור הפיצויים
9 הנפסק" (ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, פסקה 50 (4.8.2008) (להלן: עניין נודלמן), המפנה
10 לרע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510, 520 (2001) (להלן: עניין אמר) (ההדגשה הוספה
11 – ר.ג.)). רוצה לומר, שהעובדה שמדובר בפרסום שנעשה במסגרת שיח פוליטי, בקבוצה שנועדה
12 למטרה זו – מהווה שיקול רלוונטי לא רק לצורך קביעת האחריות לפי חוק איסור לשון הרע,
13 אלא גם לצורך קביעת שיעור הפיצוי שיש לפסוק. אל שלב זה נפנה כעת.
14

הסעד

15
16
17 18. על תכליותיו של מוסד הפיצוי בדיני לשון הרע – זו התרופתית, זו החינוכית-הרתעתית וזו
18 העונשית – כמו גם על השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לקבוע את שיעור הפיצוי, אלו
19 שלחומרא ואלו שלקולא, הפסיקה כבר עמדה בעבר בהרחבה, ואיננו נדרשים אפוא לשוב
20 ולהרחיב בנושא (אפנה את הקורא לפסק הדין בעניין נודלמן, פסקאות 50-73; וכן לע"א
21 Canwest Global Communications Corp 6903/12 נ' עזור, פסקאות 57-61 (22.7.2015)
22 (להלן: עניין עזור); שנהר, 711-699). לנוכח החומרה היתרה שטמונה בביטויים שהפנה הנתבע
23 כלפי התובע, ועמדנו על הדברים לעיל במסגרת הדיון לעיל בשאלה אם מדובר בפרסום העולה
24 כדי "לשון הרע", המסקנה המתבקשת היא כי פסיקת פיצוי בנסיבות המקרה דנן מגשימה את
25 התכליות שלשמן נוסד מוסד הפיצויים בדיני לשון הרע. מדובר, כאמור, במסקנה פשוטה
26 ומתבקשת, שלא לומר מתחייבת, כך שאין צורך להאריך בנקודה זו.
27

28 19. לצורך קביעת שיעור הפיצוי, בית המשפט אינו מוגבל לבחינת תוכן הפרסום והשלכותיו.
29 במסגרת השיקולים שעל בית המשפט להעמיד לנגד עיניו, על בית המשפט ליתן דעתו גם על
30 התנהלות הצדדים, הן לפני הפרסום הן לאחריו, לרבות בעניינים הקשורים לניהול המשפט
31 עצמו (ראו, בין היתר, עניין עזור, פסקה 60; שנהר, עמ' 706, 721-722). במקרה שלפנינו, דומה
32 כי יש ליתן את הדעת על מספר אלמנטים שקשורים בהתנהלותם של שני הצדדים.
33

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

20. ראשית, ראוי לציין שהנתבע לא מצא לנכון להתנצל על דבריו. במהלך הדיון השני, בא כוח התובע שב והעלה עובדה זו, אך גם בכך לא היה כדי לעורר את הנתבע להביע צער או חרטה על דבריו. לפי סעיף 19(4) לחוק איסור לשון הרע, במקרה שבו הנתבע התנצל על דבריו, בית המשפט רשאי לשקול עובדה זו לטובתו בבואו לפסוק פיצויים. בנסיבות המקרה שלפנינו, משעה שהנתבע לא ראה לנכון לעשות כן, אין מקום להתחשב בו לקולא בהקשר זה.

21. ומכאן להתנהלות התובע.

בחינת הפרסום בכללותו מלמדת בבירור כי אף התובע אינו מי שלא נפל בו מתום. ראשית, באשר לתוכן הפרסום עצמו, למקרא הדברים במלואם אנו למדים שהתובע הטיח אף הוא עלבונות בנתבע. כך, לדוגמה, ניתן להיווכח שהתובע לעג לשמו של הנתבע, לאיי-קיו שלו, ואף לעג למראהו. מדובר בהתנהלות פסולה שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו לקבוע את שיעור הפיצוי שמגיע לתובע. זאת, מבלי להתעלם מן העובדה שהנתבע היה הראשון שהטיח בתובע כי הוא "חמאסניק תומך נוחבות".

22. בהמשך לאמור, ראוי להקדיש מספר מילים במישור של התנהלות דיונית תקינה.

כפי שצינתי בראשית הדברים (פסקה 1 סיפא לעיל), התמונה שהוצגה על ידי התובע בכתב התביעה היתה חלקית, שלא לומר **סלקטיבית**. כך, התובע בחר להשמיט מכתב התביעה את האמירות שהפנה כלפי התובע שבהן לעג לשמו של הנתבע; וכן את האמירה שלעג למראהו. אם לא די בכך, התובע בחר להשמיט את אמירתו כי בכוונתו לפנות לעורך הדין שלו "בשביל הספורט" כדי לראות אם "שווה לו לפתוח הליכים", שכן "כסף על הרצפה זה תמיד כסף".

הצגה סלקטיבית זו של הדברים כפי שהובאו בכתב התביעה – ראוי לביקורת, ואין להקל ראש בדבר. על פי הכללים החלים בדין האזרחי, בעלי דין ובאי כוחם נדרשים לסייע לבית המשפט לקיים את המוטל עליו, ומוטלת עליהם החובה לנהוג **בתום לב ובהגינות דיונית** תוך שהם מסייעים במימוש התכלית הדיונית, לרבות העמדת הפלוגות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין (תקנה 3(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018). ספק אם התנהלות שבה בעל דין בורר לעצמו את העובדות הנוחות לו תוך "העלמת" העובדות הפחות נוחות מעיני בית המשפט, בבחינת "אמת סלקטיבית" שנועדה לשרת את עמדתו, מבטאת עמידה בחובה זו. כך, לדוגמה, קשה להלום כי במסגרת תביעה חוזית, יוכל התובע להסתפק בהצגת סעיפי החוזה הנוחים לו, תוך השמטת הסעיפים שמשרתים את עמדת הצד שכנגד. בהשאלה מהכללים הנוהגים בעתירות המוגשות לבית המשפט הגבוה לצדק, ספק אם התנהלות מעין זו משקפת את ניקיון הכפיים

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

הנדרש מהבאים בשעריו של בית המשפט בבקשה לקבל סעד (ראו, מבין רבים, בג"ץ 15948-06-25 משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' שר המשפטים, פסקה 5 והאסמכתאות שם (10.6.2025)).

23. באשר לדבריו של התובע כי בכוונתו לפנות לעורך הדין שלו "בשביל הספורט" כדי לראות "אם שווה לו לפתוח בהליכים", שכן "כסף על הרצפה זה תמיד כסף" – לא זו בלבד שמדובר באמירה שהושמטה-הועלמה מכתב התביעה (ועמדנו על הדברים לעיל), אלא שדומה כי יש בה כדי ללמד על הלך רוחו של התובע בזמן אמת. כידוע, אחד מהשיקולים הרלוונטיים שעל בית המשפט לבחון לקבוע את שיעור הפיצוי שמגיע לתובע, הוא מידת ההשפלה והסבל שחוה הנפגע (עניין נודלמן, פסקה 60; עניין עזור, שם). לנוכח אמירתו זו של התובע שנאמרה כאמור בזמן אמת, ציניקנים שבחבורה היו מעלים את הסברא שמא התובע לא באמת חש כה מושפל ומבוזה, אלא קפץ על אמירתו של הנתבע כמוצא שלל רב, בבחינת הזדמנות לשלשל לכיסו שק של מצלצלים, "כסף על הרצפה", כלשונו. הדברים, יש לומר, אכן מעוררים תחושה משמעותית של חוסר נוחות.

למרות האמור, בהינתן שהתובע לא נחקר על אמירתו זו, לא ראיתי לנכון לייחס לה משקל מכריע. בד בבד, יש בדברים אלו של התובע כדי לתמוך לכל הפחות במסקנה כי עוגמת הנפש שנגרמה לו עקב הפרסום אינה בהכרח כזעקתה. לפיכך, הגם שאין בדבריו כדי להביא לדחיית התביעה, יש בהם כדי להשליך על שיעור הפיצוי שייפסק לזכותו.

24. בחינת שיעורי הפיצויים שנפסקו במקרים אחרים שבהם דנו בתי המשפט בתביעות מכוח חוק איסור לשון הרע, בגין פרסומים שכללו עלבונות כמו "נאצי", "היטלר", "אייכמן" וכיוצא באלה, מלמדת על טווח פיצוי שנע בין שיעור של 6,000 ₪ לשיעור של 20,000 ₪ (ראו, בין היתר, הסקירה בעניין הס המוזכרת בפסקה 10 לעיל; וכן בעניין אברהמי בפסקאות 75-87). ודוק: הגם שאין מניעה להסתייע בשיעור הפיצוי שנפסק במקרים אחרים, אין לקבוע "תעריפים" והבחינה לעולם תיעשה בהתאם לנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה (עניין אמר, עמ' 525). אכן, כל מקרה שונה ממשנהו, אם בטיב הביטויים, אם בכמות הביטויים, אם בהקשר שבהם נאמרו, אם במידת החשיפה שקיבל הפרסום, ועוד.

במקרה שלפנינו, לאחר שנתתי דעתי על מכלול הנסיבות והשיקולים הצריכים לעניין, לרבות חומרת הביטוי; עובדת פרסומו בפלטפורמה של שיח פוליטי בקבוצה שנועדה למטרה זו; והתנהלות הצדדים כמפורט לעיל – ראיתי להעמיד את הפיצוי על סך של 12,000 ₪.

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 25-01-77322 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

הערה לפני סיום

1

2

3 25. בטרם נעילה, הערה בשולי הדברים, בבחינת הרהור נוגה במחשבה צופה פני עבר ופני עתיד.

4

5 הדיון הראשון בתביעה דנן התקיים ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה,

6 דקות ספורות לאחר הצפירה. הדיון השני התקיים מספר ימים לאחר תום מבצע "עם כלביא"

7 והמערכה מול אירן, שבה נהרגו עשרות אזרחים. שני הדיונים התקיימו בשעה שמלחמת

8 "חרבות ברזל" עודנה נמשכת, וחטופינו וחללינו עודם מוחזקים ברצועת עזה בידי מרצחי

9 החמאס. רק יממה לפני הדיון השני, התבשרנו על חמישה חיילי צה"ל נוספים שנפלו ברצועת

10 עזה, בעודם מחרפים נפשם ונלחמים באותם "חמאסניקים" ו"נוחבות" שהוזכרו בפרסום

11 שעליו נסבה התביעה.

12

13 לדאבון הלב, חרף צוק העתים, לא השכילו הצדדים למצוא את הנתיב המשותף שיאפשר להם

14 לצעוד בדרך ההסכמה, בדרך הפשרה, בדרך השלום. ברגעים מסוימים, הצופה מן הצד אף עשוי

15 היה להתרשם כי שני הצדדים עושים כל אשר לא ידם כדי להבטיח שפשרה או הסכמה – השג

16 לא תושג. אפנה כדוגמה לדברי הנתבע בתגובתו מיום 4.5.2025, שבה הסביר כי אין הוא מעוניין

17 בסיום ההליך בדרך של פשרה, שכן פסק דין מנומק יוכל לשמש בסיס להגשת תביעות עתידיות

18 נגד התובע על סמך התבטאויות של האחרון, קרי – באופן שיבטיח את המשך ההתכתשות בין

19 הצדדים.

20

21 26. בנסיבות מצערות אלה, מצאתי עצמי נזכר בתיאורו הנוקב של שמואל יוסף עגנון בכרך **עד הנה**

22 (עמ' ס"ב): **"בזמן שמלחמה בעולם שנאה בעולם והכל אוהבים את השנאה"**. אסיים אפוא

23 בקריאה מרה, נואשת, לצדדים ולשותפיהם לשיג ושיח הפוליטי הער והטעון שמתקיים

24 ברשתות החברתיות וביתר הפלטפורמות: הניחו ידכם מן השנאה. הנמיכו את גובה הלהבות.

25 מתנו את השיח. כי בנפשנו הדבר.

26

27 **סוף דבר**

28

29 27. אשר על כן, התביעה מתקבלת בחלקה.

30

31 הנתבע ישא בתשלום פיצוי לתובע בסך כולל של 12,000 ₪, בתוספת שכר טרחת עורך דין בסך

32 3,000 ₪. סכומים אלו ישולמו בתוך 30 יום.

33

בית משפט השלום בירושלים

תאד"מ 77322-01-25 שלומי נ' בנדיקט טופר השלישי

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7

ניתן היום, כ"ד תמוז תשפ"ה, 20 יולי 2025, בהעדר הצדדים.

רועי גרוסברגר, שופט

8
9

